

במה בהמה פרק חמישי שבת

נג.

עין משפט
נר מצוה

כא א ב מ" פ"כ מהל'
שבת ה"י סמל לאון
סה עושבתי אית מי שם
סעף ע"י:
כב ג מ"י שם ה"י ג'
טושי"ש שם ע"י מ:
בג ד מ"י שם טושי"ש
סעף ט:
כד ה מ"י שם טושי"ש
סעף י:
כה ו מ"י שם טושי"ש
סעף יא:
כו ז שם סעף י:

לעוי רש"י

פ"יט"ר.ל. סמלון
(התמה - חזה).
פ"יט"ר.א. רחמה-גב.
אישקל"ט.
[אישקל"ט].א. זוג
[פפון ד].
ט"ד"ל [בט"ו].ל. עבל
[לשון הפנקס].

מוסף רש"י

י"ר. יפה אמרת [קמון]
[ג]. שפיר קאמט [פסחים]
נג. חזקין ע"ה. אריון. לזון
נג. מנו ג' א"י מ"ש
לפי קרי ליה לשמאל אריון
ד"ק"י אלכא כשמואל דנימא
י"י הכי דנימא דמלכותא דינא
[מחנות ע"ה] או על שם
אריון מלך אלכא [בראשית]
ד' להלכתא סתיה דנימא
[חזקין ע"ה]. ומטיילת עמו
בהצור. לילכת מלכותא העין
[קמון ע"ה].

רב נסים גאון

ראיתי פירושו להרבה מן
החכמים, מחזק קובץ
שנמנה מלאכתא אס גיטל
עוקבה טהרה, עוקבה
התנובא פלה שורא פי
המחזק, או היריה הוא מקום
הקנה, כבר אין לה תקנה
ריצא מתורת כלי ונתיאשו
הבעלים ממנה. ולפיכך
שינוי בה טהורה כי מעת
שניטל עוקבה או חיריא
אדם ודוקא לבין הגושראות
ונתיאש ממנה מלעשותה
כלי וטהרה היא, ואם היתה
לעשותה כלי נקובה ויש לה
עוקב וכבר שיפה אותה
ומיקרה ואע"פ שדייק לא
נקבה מפני שהיא ראויה
ליטול בה אתהקין הרי היא
שומרה כלי וטמאה כמו
הנקובה, לפי שהנקובה
ראויה להפירה והיא ראויה
להוציא בה את הקין, וזו
זו שיון בהרות טומאה כמו
שאמרו לענין נתיבא
דא דא אתה אית, וכדכתיב
דא אמרו בתוספתא [ב"ב]
דכ"ט פ"א [א] ואם מתחילה
עשאו לך אפילו מחזק
מין טמא, ובגמרא אמר
[פ"ט כ"ט פ"ב ג' א] או היא
גמטרא כל שניטלו אונה,
ואמרו בתוספתא [ב"ב]
דכ"ט פ"ג [ג] ואם מתחילה
עשאה בלא אונס נידונית
כחיות, ואשר אמרו בין
נקובה ובין שאינה נקובה
מותר לטטלה בשבת, ולא
אמרו נקובה אלא לענין
טומאה בלבד הוא הדרגם
אבי איליא דרבה בגלמיה,
והוא ברזל חתוך שראויה
להעשות מחזק, והואיל ויש
לומר שאם ירצה בעלה
לעשותה ליל יכל הוא
לעשות כמו שאמרו וימנין
דמיילך עלה ומשוי לה
כלי מותר לטטלה בשבת
ונחשוב אותה לענין טלטול
כמו הכלים והיא כמו מחזק
נקובה לענין שבת, אבל
לענין טומאה לא הרי היא
בחזקת טהרה עד שיימרו
מלאכתה וטהרה כלי, כמו
שאמרו בתוספתא בסוף
בבא קמא דכ"ט גולמי כלי
מחכות הרי הן כלל הכלים
אלא שהן טהורין.

והוא שקשורה לו מע"ש. רש"י פי' לקמן ט' דקשורה מע"ש הוי
מלבוש החמור אבל באינה קשורה מע"ש הוי משאו"ה ועוד יש
לפרש דבאינה קשורה מע"ש מייחזק כמתכוין להולאת המרדעת וה"ר
פור"ט פירש דמייחזק כאלו מתכוין להולאת המרדעת חרוק"ב:
א"ר"מא שאינה קשורה לו כ"כ

פשיטא. ולא דעתי
למפך דמירשא שמעיין לה דקמיה
בזמן שהיא קשורה הא אינה קשורה
לא דדרך משניות כן צ"במסכת ע"י
(דף לה:). אלו דברים אסורין צאכילה
כבשים שדרן לת"ל לתוכן יין כו'
ובספ"א (ס"ס דף ע"ט:) קמיה ואלו
מומרים צאכילה כו' וכבשים שאין
דרן לת"ל כו' וצפרק אלו טרפות
(מולין דף ע"ד.) קמיה אלו כשרות
אע"ג דאיכא מיינויה דשמעי' מירשא ט'
וא"ת ופשוט' מירשא"ה דקשורה
מערב שבת איירי מדליטריך למימיה
בזמן שהיא קשורה דלנלוו הכי הוה
יע"י דאיירי דקשורה דאי באינה
קשורה פשיטא דאסור דילמא נפלה
ואתי לאמרי דקאמרי הכא אילימא
כו' אלא דאי בזמן שקשורה מע"ש
קאמרי וי"ל דמירשא לא תפשוט
לדרכיה ה"ל דלהכי תנא בזמן שהיא
קשורה לאשמעי' דאפי' קשורה בשבת
דאי לא תנא ליה ה"ל דוקא דקשורה
לו מע"ש אבל דקשורה בשבת לא
קמיה להכי דייק מסיפ"א:

מהו איתן המרדעת ע"ג חמור
בשבת. וארבעין אלו חמור
דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל ט'
דבהמה חשיבא כדבר הניטל כיון
דיכול למוסכה ולהוליכה בכל מקום'
ורב אסי צר נמן דעבי אס אסור און
לפרש משום דמייחזק כרובה להולין
הזהמה למקום חרוק"ב דל"כ הכי דייק
דמאן דשרי טרסקל כ"ש מרדעת. י'
ואין דעבי נמי דעבי למיכר כחצר
אטו כה"ר כדאמרי גבי אשה צ"ב צמה
אשה (לקמן דף ע"ד:) דגבי צמה לא
גזרו דתנינא כסומן גבי זוג ומטיילת
עמו כחצר אלא כראה לר"י דעמנא
משום טרמא דשבת ואע"ג דשריא
קרוץ צ"ב דצינה (דף כג.) התם
יש לה צ"ב וימיר א"י שרי אלא
צ"ב אלא בשבת אסור:

אוכף שע"ג החמור. וא"ת וימיר האוכף
וינער ויפול כדאמרי צ"ב ט' כל כעבי
גבי הימה צממתו טעונה טבל כו' וי"ל
דהתם מיימי צשקן שמוכל הבהמה
להתקלקל אלא מחמת האוכף לא תוכל
הבהמה להתקלקל לך לא המידי:
תולין טרסקל. וא"ת ותאמר משום
דמשמעת צע"מ כי הכי דאסור
להניח נר על גבי דקל צשבת ט' משום דמשמעת
במחזור וי"ל דהתם מנענע הענפים אבל
הכל אינו מנענע הבהמה צק ורז
הכל צבני נמן דעבי למיכר ט' אפסקי משום
דילמא אתי להשתמש צע"מ (ט"ז):

אריון. שם מלך כדכתיב אריון
מלך אלכא (בראשית יד)
ונקטי' טפי משאר מלכים לפי שמוצאו
זו לשון כרי: **דשמעי' דקא**
מפיים בה כו'. אע"ג דקיי"ל ט' כרז
צאיסורי היינו לגבי שמואל לחודיה
אבל הכא ר' יוחנן דקיי"ל כוונתיה
לגבי רב קאי כשמואל וצרייתא דאוכף
נמי קיימנא כשמואל למאי דמשני כחן

לחממה כחן לנננה"י ומתני' דאין סקין ומפרכסין לבהמה דמיימיה
לקמן נמי פליגא אדכר דפירש צקונטרס: **מאי** א"ו בגדוריים
ומשום תענוג. וא"ת ומאי קושיא דילמא הכא מיימיה צטרסקל
שנתלה מע"ש אבל לתלות בשבת אפי' חלצה אסור ומיכר דייק"ט
מדנקט רה"ר גבי טרסקל טפי משאר דכלהו נמי צרה"ר איירי
אלא נקט רה"ר ט' דבחצר מותר בכל ענין:

גב' מנסיסין נמי דיקא. לקמן צהאי פירקא: **אף צאוקף.** דליהו נמי
מהני לחממה: **ובלדז שלא יקשור לו מפרכין.** פייט"ר"ל דמייחזק כמי
שורא להטעינו משוי: **רצועה חסה ונכו.** פוסל"א שנותנים שם שלא
תדר האוכף והמשוי על זאורה כשהיא יורדת לעמק והמסך שלא

תדר על זנבה כשהיא עולה על
ההר"ס: מהו ליה מרדעת. ולא
ללכת לרה"ר אלא בחצר ומפני האינה:
ה"ג אמר ליה מוסר א"ל וי מה בין
זה לאוכף אישטיק איטיביה כו'.
כצבור הא דאישטיק משום דלא
אשגח ציה דסבד אוכף נמי שרי
ואומיביה מצרייתא דאסור ליטלה
והשתא ליטול אמרת לא להניח
מיבעיא דדמי כאלו ריך להטעינה
משוי: כרביה. רב: טרסקל. סל
מלא שעורים מולין לה צאורה ופיה
נתון לתוכו ואוכלת ותענוג צעלמא
הוא שלא תטרה לשוח זאורה לארץ:
זערי. של צינה: מרדעת מוסר.
דזערא היא הלך אורחה צהכי ולא
משוי הוא: **לשמעטא דרב. דשרי**
צטרסקל: אבא. ט' חצרי כמו אבך
אלא למלכא (בראשית כ"ט): שמואל
קרי אריון על שם שהיה צקי צדינין
ושופט כמלך השופט על הארץ. לשון
ריכא ט' מלך (צ"ב דף ע"ד.) והא רב
נמי אמרה. דכיון דשרי צטרסקל
כ"ש מרדעת: מאי שגא מאוכף.
שאסור ליטול וכ"ש להניחו: **דנפיל**
ממילא. דקדמיה מולין ומינאו לחצר
והוא נופל ממולין: **כחן לחממה.**
מרדעת ריך לחממה ומותר משום
זערי דצינה אבל נטילת אוכף אינו
אלא שילטון שנתחממה ע"י משאו
ששאה מבעוד יום ואי לא שקיל
ליה לא איכפת לן שהרי הוא יצטון
מאליו דלמרי אינשי וכו': **זונז**
שועל. שמוין לו בין עיניו שלא ישלוט
בו עין: **והורוים. לנור: צינים שלן.**
שמוין לו צממתו לקבל זוז ולצדוק
מנין ראייתו שאינו תכשיט לו:
צינים צדדיהן. לקבל חלב הנוטף.
אי נמי שלא ישרטו דדיין על הקוים
שהיו דדיהן גסין: **צחוסם צפניה.**
צחוסמין אותה שלא תרעה שדות
אחרים וכשמנגיעין למקום מרדעת
נוטלין אותה הימנה: **כסנדל צברגליה.**
שעושין לה סנדל של מתכת שלא
יזיקוה האצנים: **קמיע.** כתב לרפואת
חולי: **מומחה.** שריפא ככר ג'

פועמים: וזה חומר צבחה מצאדם.
קס"ד השתא דאקמיע קאי דלמריין
לקמן צפרק צמה אשה יואאה (ד'
סא.) **האדס יואא** צמיעה מומחה.
וכל הני דקמרי לא תלא הנך דלאו
שמירת גופה הוא אלא משאו וסנדל
משום דילמא מישתליף ואתי לאתוי:
אגד שעל גבי המכה. ליכא למימר
אתי לאתוי: **קשישין שעל השבר.**
צהמה ששבר צה עכס עושין לה דפין
מכאן ומכאן וקושרים אותן שם והן
מעמידין העכס שלא יגוד אנה ואנה
עד שמתחבר: **ובשלא המודולנא**
צה. שיצתה מנקמה: ופוקלין לה
זוג. אבל כשאינו פקוק אפי' צחצר
לא תלא מפני שהעינבל שצחוכה
מקשקש ומוליד קול לך פוקק צחצר
או צמוכין שלא יקשקש העינבל שצחוכה: **זוג אישקל"ט. עינבל**
צטר"ל: ומטיילת. צאותו זוג צחצר אבל לא תלא צו לרה"ר כדמפרש
לקמן צפרקין (דף ע"ד.) דמייחזק כמאן דאזיל לחיננא: **מאי לאו.**
כשייחזק גדולים קאמרי דלארין ארין ואין להס זערי לשוח ולאכול
מע"ג הקרקע ומולה להן טרסקל לתענוג וקשיא לשמואל: **קענים.**
ארכוזמיהן גזויהן זאורין קטן ויש להס זערי לשוח ע"ג הקרקע ולאכול:

מע"ש. וקיי"ל כוותיה,
ומתיבא מטיילת איה.
תנית מרדעת ע"ג חמור
[בשבת] דברי הכל חומר
לדחות עצה בהמה. לחלות
קיצטל בפייה משום תענוג
הוא, ור' יוחנן דשמואל אלא
אסור וכן הלכה. והני
מילי בבהמות גדולות
דמשום תענוג, אבל קטנים
דמשום צערא הוא, כה"ר'
אסורין לצאת הסיחין
בקרצטלין שבפיהם אבל
בחצר שרי. מפורשי, פי
חגור. תניא יוצא אדם
באגד שעל גבי (בהמה)
[המכה] ובקשישין.

(א) לקמן ד"ד: (ב) [מוסף
פ"ה] (ג) [גיר' הערוך]
קצטל וכו' אלא כר"ה [ג'
(ד) ובגמרא: (ה) ופ"י,
(ו) [וחזקין ע"ה] (ז) [ומספת'
פ"ה] (ח) [לפון של זאורה]
שחולין לסוס משום טי ערוך].
(ט) [לעיל א"ה:] (ט) [גיר'
הערוך בערך קש ובקשישין].
(י) [למן סד:] (י) פי' ברש"י
מולין מזה: (י) [וחזקין ע"י:
פ"י] על שם אריון מלך
אלכא כמיש' חוס' כחן
ובגמרא: (י) פ"י' מנו גור
ארי יהודה ולהכי קרי לשמואל
אריון דקיי"ל להלכתא כשמואל
דנימא ונקדישין לו. לא פ"י' ש'
[למן] וי"כ טעם אמר דאריון
מלך הינו דלהכי סומיה
דנימא כמו דינא דמלכות'
אלכא טעריקין אלאכר פלומי
חוק מלענין אסור' לחן ה"ל
סומי' אלא כר"ה (ט) [נד: ד"ה
דלמנן] (ט) [וחזקין ע"י:
ע"ש צמס' ד"ה יקב וסוס'
נד. ד"ה אלו כשרות כולה]
דריב' וק"ש"ט (ט) [לעיל ע"ה].
(ט) [ז"ל תנא ד' קנז':
(ט) [ז"ל צ"ט. צבא תמנ].
(ט) [ז"ל אפשה. ק] [בבביות
מע"י].

מוסף תוספות

דא. ר"ל ג"ל מאתמול שיהא
צריכה לך שיהא לה
למלכו. רש"י לקמן ט':
ג. או לחיננא. הנהא שרי.
ג. כדאמרי. מוס' ה"ה"ש.
ד. ואין אסורין אסור
הנאה. מוס' ה"ה"ש.
ה. כדאמרי. מוס' ה"ה"ש.
ו. והך סיפא מרישא
שענין ליה. מוס' ה"ה"ש.
ז. נמי. מוס' ה"ה"ש.
ח. גופא. טע"ס"א. ט. ליתני
חמור יוצא במרדעת וכו'
לא. מוס' ה"ה"ש. י. כדאמרי
ונשמעין בשרי. מוס'
ה"ה"ש. י"א. כדאמרי
לעיל גבי לא תנא בר
לרשות הרבים (פי' מוס'
והא שקשורה). מוס' ה"ה"ש.
י"ב. אלא רעמי לא שרי
האי טעמא אלא
כשמוכרין לרשות הרבים.
מוס' ה"ה"ש. י"ג. דכל
שאסרו חכמים לצאת בו
לרשות הרבים אסור
לצאת בו לחצר. מוס'
ה"ה"ש. י"ד. ולא איפיק
איליא דרב. ספקי ה"ה"ש.
טמון ז'. י"ו. משנה ותימא
וכו' דקמיה ואלא כבטקיס
לרשות הרבים. מוס'
ה"ה"ש. י"ז. למידק. מוס'
ה"ה"ש.

רבינו חננאל

מע"ש. וקיי"ל כוותיה,
ומתיבא מטיילת איה.
תנית מרדעת ע"ג חמור
[בשבת] דברי הכל חומר
לדחות עצה בהמה. לחלות
קיצטל בפייה משום תענוג
הוא, ור' יוחנן דשמואל אלא
אסור וכן הלכה. והני
מילי בבהמות גדולות
דמשום תענוג, אבל קטנים
דמשום צערא הוא, כה"ר'
אסורין לצאת הסיחין
בקרצטלין שבפיהם אבל
בחצר שרי. מפורשי, פי
חגור. תניא יוצא אדם
באגד שעל גבי (בהמה)
[המכה] ובקשישין.